

Lärande i Sverige AB
petra.comstedt@realgymnasiet.se
Rektorn vid Realgymnasiet Linköping
adnan.zanhar@realgymnasiet.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i den fristående gymnasieskolan
Realgymnasiet Linköping
i Linköpings kommun

Tillsyn i Realgymnasiet Linköping

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under 2011 till 2013.

Realgymnasiet Linköping besöktes av Skolinspektionen mellan den 10 oktober 2012 och den 27 mars 2013.

Fakta om skolan

Verksamheten vid den fristående gymnasieskolan Realgymnasiet Linköping startade läsåret 2005/06.

Verksamheten omfattar utbildningarna:

- El- och energiprogrammet inriktning dator och kommunikationsteknik (årskurs 1 och 2)
- Teknikprogrammet inriktning informations- och medieteknik samt inriktning teknikvetenskap (årskurs 2)
- Naturbruksprogrammet inriktning djur (årskurs 2)
- Introduktionsprogrammet med programinriktat individuellt val (årskurs 2)
- Naturbruksprogrammet (årskurs 3)
- IT-programmet (årskurs 3)

Huvudman är Lärande i Sverige AB med organisationsnummer 556571-5892.

Skolan med 155 elever är belägen centralt i Linköping. Vid Skolinspektionens besök bestod skolans ledningsgrupp av en tillförordnad rektor och två biträdande rektorer. Utöver de ovan beskrivna utbildningarna har också huvudmannen, från och med läsåret 2011/2012, rätt till bidrag för hantverksprogrammet inriktning övriga hantverk (Dnr 37-2010:3095). Vid tiden för tillsynen har skolan inga elever på denna utbildning. Skolan har även sökt och fått tillstånd att starta utbildning vid början av läsåret 2013/14 för ekonomiprogrammet inriktning ekonomi, naturvetenskapsprogrammet inriktning naturvetenskap och samhällsvetenskapsprogrammet inriktning samhällsvetenskap (Dnr 320-2011:5089).

Skolverkets nationella statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för skolans avgångselever har varierat under åren 2008–2012. Betygspoängen för år 2012 är tidsperiodens lägsta, resultatet 12,1 är lägre än den genomsnittliga betygspoängen i kommunen (14,1) och riket (14,0).

Vidare visar den nationella statistiken att 84,1 procent av skolans avgångselever nådde grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier år 2012 och att 22,0 procent av eleverna hade utökat program. Motsvarande andel elever i riket med utökat program var 40,3 procent.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Linköpings kommun angående kommunens rätt till insyn i de fristående gymnasieskolorna. Det framkommer bland annat att utbildningsförvaltningen i Linköpings kommun regelbundet ge-

nomför skolbesök och att skolans elever besvarar den kvalitetsmätningssenkät som genomförs årligen i alla gymnasieskolor belägna i kommunen.

Helhetsbedömning

Realgymnasiet i Linköping ger inte alla elever möjligheten att nå målen för utbildningen. Skolan har en förhållandevis låg betygspoäng för 2012 och alla elever når inte grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier år 2012. Dessa resultat visar att Realgymnasiet behöver utveckla sitt arbete med att anpassa undervisningen till elever som har svårigheter i skolarbetet men även till de elever som behöver utmaningar och stimulans så att alla elever kan nå så långt som möjligt i sitt lärande.

Inför läsåret 2012/13 har Realgymnasiet på grund av färre elever minskat sin verksamhet med personalminskningar som följd. Skolledningen har utvecklat rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska fungera på skolan. Dessa rutiner är dock ännu inte implementerade i verksamheten. Det är av stor vikt att skolans personal snarast får kunskap om de rutiner som finns utarbetade för kvalitetsarbetet. Under hösten 2012 har även rektorsfunktionen upplevts som oklar för elever och lärare på skolan. En tydlig ledning och samverkan mellan all personal på skolan är viktigt för skolan i sitt arbete med att förbättra resultaten.

Skolan måste synliggöra examensmålen i utbildningen för de nationella programmen i årskurs 1 och 2. Med examensmål som utgångspunkt för skolans lärare ökar skolan sina möjligheter till en gemensam syn på utbildningen, dess utgångspunkter och undervisningens genomförande. Det är angeläget att rektorn driver och utvecklar skolans verksamhet så att examensmålen ligger till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen i alla årskurser.

Under tillsynens gång har Realgymnasiet bedrivit ett utvecklingsarbete inom flera av tillsynens bedömningsområden. Skolinspektionen ser positivt på detta utvecklingsarbete och utgår ifrån att huvudmannen säkerställer att detta utvecklingsarbete fortsätter.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lärande i Sverige AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 26 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Lärande i Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Säkerställa att undervisningen utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program.

- Säkerställa att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Examensmål

Av skollagen framgår att det för varje nationellt program ska finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2008/09:199) ska examensmålen prägla alla kurser som ingår i utbildningen och ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet.

På skolan finns ingen gemensam planering som utgår från examensmålen för de nationella programmen och som används i årskurs 1 och 2. Av intervjuer framgår att det pågår ett arbete med att skapa en planering för undervisningen i årskurs 1 och 2 som omfattar examensmålen i de nationella program som skolan har undervisning i. Dock är resultatet av skolans planering inte ännu implementerat i undervisningen. Inte heller i skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2011/12 framgår det hur skolan planerar att arbeta med examensmålen för skolans olika program. I samtal med elever framkommer att de inte känner till begreppet examensmål.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med planering och genomförande av undervisningen, då den inte utgår från och omfattar examensmålen för programmet. Genom att skolan inte utgår från examensmålen så skapar man inte förutsättningar för eleverna att se helheten i utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Anpassning av undervisningen

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I läroplanen anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

På Realgymnasiet finns många olika behov av att anpassa undervisningen. Trots detta framgår det av intervjuer med lärare och elever att skolan inte arbetar systematiskt med att individanpassa undervisningen efter alla elevers olika behov. Undervisningen anpassas efter elevernas behov i olika omfattning beroende på vilken lärare som undervisar. Exempelvis finns det lärare som är bra på att stimulera och göra undervisningen intressant för eleverna samt inspirera elever till att nå längre i sin kunskapsutveckling. Men det framkommer också exempel på motsatsen. Exempelvis visar tillsynen att det finns undervisning där elever upplever att det inte framgår vad lektionen har för syfte, innehåll eller vilka krav som ställs trots att elever ställer frågor om detta till berörd lärare. Under tillsynens gång har rektorn uppgett att nya rutiner utvecklats för hur personal på skolan kommer att diskutera anpassning av undervisningen med exempelvis möjligheter till samverkan mellan lärare och nya mötestider för diskussioner inom området.

Skolinspektionen bedömer att Realgymnasiets arbete med att individanpassa undervisningen brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen

16 kap. 6 § skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Lpf 94, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, 2.1 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

1 kap. 4 § 1992 års gymnasieförordning

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Lärande i Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Säkerställa att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten.
- Säkerställa att eleverna har ett reellt inflytande på undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten, som en del av kvalitetsarbetet. I läroplanen anges att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Tillsynen visar att det finns brister i skolans arbete med att ge eleverna inflytande över utbildningen. Av intervjuer framgår att Realgymnasiet arbetar med att ge eleverna inflytande genom exempelvis elevråd, utvärderingar och löpande samtal mellan lärare och elever. Däremot arbetar inte skolan aktivt för att ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Av intervjuer framkommer att elevernas inflytande över undervisningen varierar mellan lärarna och att lärarna i olika grad arbetar för att göra eleverna delaktiga. På skolan finns lärare som inför arbetsområden efterfrågar elevernas synpunkter avseende innehåll och arbetssätt och kopplar detta till de lokala pedagogiska planeringarna men alla lärare ser inte till att eleverna har ett verkligt inflytande på undervisningen. I vissa fall upplever eleverna att de direkt motarbetas i sina försök att få inflytande och överblick över den undervisning som de ska delta i.

Denna bild överensstämmer med resultatet av Skolinspektionens enkät. I enkäten svarar 42 procent av eleverna "stämmer ganska dåligt" på påståendet "I min skola är eleverna med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter". Av Realgymnasiets kvalitetsredovisning för 2011/12 kan liknande resultat utläsas. Exempelvis svarar 37 procent av eleverna alternativ ett och två på en femgradig skala där ett är "instämmer inte alls på påståendet" och fem är "instämmer helt" på påståendet "Som elev kan jag påverka hur vi arbetar i undervisningen"

Under tillsynens gång har rektorn uppgett att åtgärder vidtagits i syfte att öka elevernas inflytande. Exempelvis har skolan utvecklat nya former för tematiskt lärande för eleverna med möjligheter till inflytande på undervisningen.

Det saknas även en dokumenterad planering där det framgår hur skolan aktivt ska arbeta framöver för att ge eleverna inflytande över utbildningen, och hur formerna för detta ska anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Skolinspektionen konstaterar att det saknas en planering över hur utformningen av inflytandet ska se ut på skolan och bedömer att eleverna inte ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

4 kap. 4, 6, 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Lärande i Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställer att rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Av Lgr 11 framgår att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat. Rektor har ett särskilt ansvar för att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar samt att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Tillsynen visar att det finns brister i skolans pedagogiska ledarskap. Vid Skolinspektionens besök i oktober 2012 har skolan en tillförordnad rektor som har varit verksam

sedan september 2012. Enligt uppgifter vid besöket skulle ordinarie rektor återkomma till skolan veckan efter Skolinspektionens besök. I december 2012 var Skolinspektionen i kontakt med representant för huvudman då det framkom att den tillförordnade rektorn fortfarande arbetade på Realgymnasiet i Linköping och att huvudmannen var inne i en rekryteringsprocess för en ny rektor till skolan. Huvudmannen räknar med att en ny rektor för Realgymnasiet kan tillträda i maj 2013. Vidare har det framkommit att det råder en osäkerhet på skolan bland elever och personal men även hos föräldrar om vem som är rektor på Realgymnasiet och att kommunikationen mellan skolledning och personal har varit dålig.

Elever anger att det har varit svårt att få gehör hos rektorn för undervisningsfrågor som anpassning av och inflytande över undervisningen. Lärarna redogör för att skolans kvalitetsarbete inte blir ett underlag för utveckling av verksamheten och att det är arbetslaget som i stor utsträckning leder det pedagogiska arbetet vid skolan.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i Realgymnasiets pedagogiska ledarskap. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

Lgy11 2.6 Rektorns ansvar/ Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lärande i Sverige AB en anmärkning.

Lärande i Sverige AB ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 26 augusti 2013.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Behovet av särskilt stöd utreds inte skyndsamt.
- Beslut om åtgärdsprogram fattas inte i enlighet med författningarnas krav.
- Av åtgärdsprogrammen framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Vidare framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektor. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn

kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet är det formella beslutet och det är detta som ska skrivas under av beslutsfattaren.

Tillsynen visar att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Skolan har en arbetsgång för att uppmärksamma och stödja elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Av intervjuer framgår att skolans elevhälsa träffas en gång i veckan. Vid dessa träffar deltar skolsköterska, kurator, specialpedagog, mentorer samt biträdande rektor med delegerat samordnade ansvar för skolans elevhälsa. Det är mentorn som leder utredningsarbetet. Av intervjuer framgår att skolans arbetsgång för hur behov av särskilt stöd anmäls, utreds och beslutas inte är helt känd för alla lärare på skolan. Exempelvis upplever inte alla lärare att det vet vem eller vilka som har ansvar för olika delar i skolans arbetsgång för att uppmärksamma och stödja elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Vidare anger lärarna att handläggningen är byråkratisk och att det tar lång tid, fyra till fem veckor, innan beslut om ett eventuellt åtgärdsprogram fattas. Skolans oklara arbetsgång för att utreda elevers behov av särskilt stöd medför, enligt Skolinspektionen, en risk att elevers stödbehov inte utreds tillräckligt skyndsamt.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som i många avseenden uppfyller författningarnas krav. Åtgärdsprogrammen är dock inte utformade som beslut, exempelvis är de inte underskrivna av beslutsfattaren. Åtgärdsprogrammen saknar också information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd som måste åtgärdas. Elevers behov av särskilt stöd utreds inte tillräckligt skyndsamt. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut där det tydligt framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eftersom skolan har vidtagit åtgärder under tillsynens gång i syfte att minska utredningstider och att beslut om åtgärdsprogram skrivs under av beslutsfattare, bedöms bristerna som mindre allvarliga, varför Skolinspektionen stannar vid en anmärkning. Det är dock viktigt att rektorn säkerställer att behovet av särskilt stöd utreds skyndsamt, att beslut om åtgärdsprogram skrivs under av beslutsfattare och att det av åtgärdsprogrammen framgår hur åtgärderna ska följas upp.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Utbildningen är inte avgiftsfri.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra läroverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Tillsynen visar att utbildningen vid Realgymnasiet inte är avgiftsfri. Det är exempelvis eleven eller vårdnadshavaren som ska stå för kostanden vid inköp av ett nytt batteri till den bärbara dator som skolan lånar ut. Enligt det avtal för lån som elev eller vårdnadshavare skriver på så ersätter skolan bara batterier som går sönder under garantitiden som är sex månader. Efter den tiden är det elevens eller vårdnadshavarens ansvar att betala för ett nytt batteri oavsett orsak. Ett nytt batteri till datorn kostar ungefär 1000 kronor. I samtal med huvudmannen framkommer att orsaken till att avgifter har tagits ut enligt ovan beror på skolans bristande rutiner.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att utbildningen vid Realgymnasiet inte är avgiftsfri. Eftersom skolan har vidtagit åtgärder under tillsynens gång så att elever inte har några kostnader i samband med byte av batteri till dator, bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig. Rektorn förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

15 kap. 17 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Allan Westerdahl, utredare Sofia Lindstrand och undervisningsråd Gun Bystedt-Nordqvist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sanden
Avdelningschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).